

Barne- og Familedepartementet
Postboks 8036 DEP

0030 OSLO

Deres ref.:
24/3582

Vår ref:
Gunhild Sunita Flaa
Tlf:
24/14796(2)

Arkiv:
/F47/&13
3131/25
-

Dato:
15.01.2025

SVAR - HØRING - UTREDNING OM BEDRE SAMORDNING AV BARNEVERNENSLOVEN OG BARNELOVEN

Barnevernstjenesten i Hamar er fornøyd med at det gjøres forsøk på å klargjøre forholdet mellom barnelov og barnevernslov. Vi har erfaring med at nåværende ordning både er vanskelig å forstå (spesielt for private parter), og tidkrevende vedrørende å få gyldige avgjørelser, siden det gjerne blir to parallelle spor der ulike rettsinstanser behandler likelydende problematikk. Vår erfaring tilsier at det kan ta over to år å få omsorgen tilbakeført til den forelderen som vi velger å plassere hos etter vedtak etter barnevernslovens §§ 4-2 eller 5-1. Denne perioden der biologisk mor eller far er fosterhjem blir både unaturlig og uforholdsmessig lang.

Bostedsoverføring

Barnevernstjenesten støtter å innføre forslag 1 som et alternativ til omsorgsovertakelse i de tilfellene hvor nemnda føler seg trygg på at det er til barnets beste å flytte til den andre forelderen fast. Vi er enige i at en ordning der nemnda kan endre barnets faste bosted etter barneloven vil kunne sørge for en bedre prosess for alle parter. Det er rimelig at vilkårene for omsorgsovertakelse må være oppfylt, men at barnet flytter til den andre forelderen uten at det må være en omsorgsovertakelse. Det vil også være både tidsbesparende og samfunnsøkonomisk klokt at foreldretvisten ikke må bringes inn for tingretten, og at nemnda kan bestemme fast bosted som en permanent ordning. Akkurat som nå bør vilkårene om at den andre forelderen må ønske å ha barnet boende fast hos seg, at hen kan gi barnet forsvarlig omsorg, og at det er til barnets beste å flytte til den andre forelderen, være innfridd.

Nemnda bør få kompetanse til å gi den andre del i foreldreansvaret, og også gi ny bostedsforelder foreldreansvaret alene.

Etter forslag 1 mener vi at barnevernstjenesten ikke skal pålegges et ansvar for oppfølging av ny bostedsforelder i etterkant av bostedsoverføring. Vi mener at dersom nemnda er usikker på om omsorgen hos denne vil dekke alle barnets behov bør de heller velge alternativ 2 (midlertidig bostedsoverføring).

Barnevernstjenesten mener det kan være hensiktsmessig å åpne for å kunne få politibistand for gjennomføring av bostedsoverføring, samtidig som dette vil kunne være både inngripende og krevende å benytte seg av i praksis, f.eks dersom foreldrene bor i nærheten av hverandre og barnet derfor velger å stikke fra den ene til den andre.

Barnevernstjenesten støtter at nemnda gis muligheten til å vedta bostedsoverføring til den andre forelderen også i forbindelse med oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse. I de tilfellene hvor det er en reell mulighet for at den ene forelderen kan gi barnet forsvarlig omsorg, og at det vil være til barnets beste å bo der, er det bra om spørsmålet om bosted og oppheving av omsorgen kan behandles under ett.

Når det gjelder om man bør fortsette med en sperrefrist på 12 måneder eller ikke, vil sakens karakter være avgjørende. Tidsaspektet vil for eksempel være ulikt dersom det er et lite barn eller en ungdom. Vi har erfaring med at dagens ordning, med dobbeltspor, gjør at det blir mange rettsbehandlinger og hverken barnet eller foreldrene får ro mellom tvistene i retten. Utfordringen med hyppige behandlinger, og at hvem som skal ha barnet boende hos seg stadig er oppe til overprøving skaper en uro i hverdagen og gir ikke hverken barn eller forelder mulighet til å falle til ro med en beslutning. I en del saker dras barnet aktivt inn i den ene eller begge foreldres kamp om omsorgen, og dette setter barnet i lojalitetskonflikt og er skadelig for psykiske helse og muligheten til å skape en god relasjon med sin omsorgsgiver. Sperrefristen bør i hvert fall ikke reduseres, men heller vurderes om bør økes til f.eks 15 måneder, 18 måneder eller 24 måneder.

Foreløpig bostedsoverføring

I tillegg støtter vi at lovgiver innfører en foreløpig løsning i form av forslag 2, for de tilfellene hvor det trengs en prøveperiode før barnets faste bosted kan bestemmes med endelig virkning. Det vil være en sikkerhet for barnet at det treffes et foreløpig vedtak om bostedsoverføring, med en tidsbegrenset prøveperiode, når nemnda er i tvil om den andre forelderen er egnet til å ha barnet boende fast hos seg på lengre sikt, eller om dette vil være til barnets beste. Dette forslaget hindrer omsorgsovertakelse der dette ikke er nødvendig.

Forslaget om midlertidig bostedsoverføring (forslag 2) er å foretrekke, da dette er en bedre og enklere løsning enn omsorgsovertakelse med foreløpig plassering hos den andre forelderen (forslag 3). Vi støtter utredningen i at det er en fordel å unngå to vedtak i nemnda – først omsorgsovertakelse overfor bostedsforelder og senere eventuelt en oppheving av omsorgsvedtaket i forbindelse med at bostedet overføres til den andre på fast basis. Forslag 3, som er nærmest dagens ordning, har noe unaturlig over seg - der forelder er fosterforelder for eget barn. Dette medfører også at barnevernstjenester får både mer praktisk og økonomisk ansvar for barnet enn det som burde være praksis (f.eks transport til oppfølging helsevesenet som ikke dekkes av helfo, tannregulering, kjøring og henting ved samvær og dekke opp for "barnebidrag fra den andre forelderen" m.m).

Nemnda må også kunne gi midlertidig del i foreldreansvaret i prøveperioden. Og prøveperioden bør nok strekke seg til 6 måneder (med eventuell mulighet for nemnda til å fastsette annet), slik at både barn og forelder rekker å tilpasse seg den nye situasjonen og gjøre seg opp en mening om hvordan det går. Dette vet vi av erfaring at kan ta noe tid, da både barn og forelder trenger tid og erfaring i

den nye situasjonen før den blir mer stabil og reell. I perioden bør bostedsforelder få en form for hjelpetiltak fra barnevernstjenesten. I noen situasjoner kan det være at forelderens trenger tett oppfølging fra barnevernet og ulike hjelpetiltak i prøveperioden, f.eks dersom barnet har store omsorgsbehov, forelderens har begrenset erfaring med det å være forelder, eller at situasjonen i seg selv er krevende.

Det foreløpige vedtaket vil kunne bringes inn for overprøving, men da hadde det vært hensiktsmessig om tingretten kunne stanse rettssaken til nemndas vedtak i andre runde foreligger. Vi støtter forslaget om at nemnda allerede i sitt første vedtak setter dato for den andre behandlingen, der vilkårene for bostedsoverføring etter forslag må 1 være oppfylt. Dette skaper forutsigbarhet for alle parter.

Akutt

Vi følger også logikken knyttet til akuttvedtak og at i de tilfellene hvor plassering hos den andre er aktuelt i en akuttsituasjon, er det ønskelig at dette skjer med bostedsforelderens samtykke, uten at et formelt akuttvedtak er nødvendig. Både pga at akutthjemlene ikke krever at vilkårene om omsorgsovertakelse er oppfylt. Samtidig har vi erfaring med at samtykke sjelden gis i disse type situasjonene, vi har ikke opplevd det noen gang. Situasjonen er ofte svært konfliktfylt mellom foreldrene, og hadde samarbeid vært mulig, hadde det trolig ikke oppstått en akuttsituasjon. Vår erfaring tilsier at det er mange saker der barn som lever i omsorgssvikt flyttes akutt (begeret er fullt), etter at man over tid har forsøkt hjelpetiltak. Vi ønsker at det lages en mulighet i loven der vi slipper å gjøre en forelder til fosterhjem i akuttsituasjoner. Et forslag kan være å kunne plassere hos den andre forelderens akutt uten samtykke (etter bvl § 4-2), og sende inn en begjæring om bostedsoverføring innen fristen på 6 uker til å fremme sak. Dette begrunnes med at barnevernsleder allerede i dag har myndighet til å akutt flytte barn fra en forelder til en annen, og gjøre sistnevnte til fosterhjem. En mulighet til å gjøre samme flytting, men etter forslag 2 bør kunne være gjennomførbart i praksis. Dette innebærer at akutthjemlene må være innfridd i akuttøyeblikket, og at sak om bostedsoverføring eller omsorgsovertakelse etter § 5-1 behandles så raskt som mulig.

Forening av saker:

Barnevernstjenesten støtter at adgangen til å forene saker klargjøres og utvides. Dette fordi både foreldretvister og barnevernssaker om omsorgsovertakelse gjelder barnets omsorgssituasjon og de samme faktiske forholdene, i tillegg til at utfallet av den ene saken potensielt kan være avgjørende for utfallet av den andre. Det er ønskelig at retten kan bruke skjønn når det gjelder å forene saker, da både psykisk belastning for partene, tidsbruk og faktiske økonomiske kostnader for både samfunn og enkeltindivider taler for at man bør kunne slå sammen rettsprosessene.

Når det gjelder barnets ulike partsrettigheter i de to prosessene bør man kunne finne praktiske måter å håndtere dette på. Barnets alder, modenhet og grad av involvering i foreldretvisten vil kunne gi en rettesnor på hvor omfattende innsikt barnet kan få.

Selv om forening av saker særlig er tenkt som en løsning hvis lovgiveren kommer til at nemnda ikke skal få kompetanse til å overføre fast bosted til den andre forelderens, slik at denne blir nødt til å reise en foreldretvist for retten, er

det tenkelig at det kan være en god løsning i de sakene som har gått i flere år, og pr i dag har mange behandlinger i begge rettsinstanser.

Med vennlig hilsen

Gunhild Sunita Flaa
Barnevernleder

Camilla Hågensen Mosveen
Avdelingsleder for tiltak- og familiavd.

Dette brevet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.

Vedlegg:

Kopi til